

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 4 • SAYI: 3

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI-ANUŞ GÖKCE

31 AĞUSTOS 2024 CUMARTESİ

FAALİYETLERİMİZE DEVAM EDİYORUZ

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ
- ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

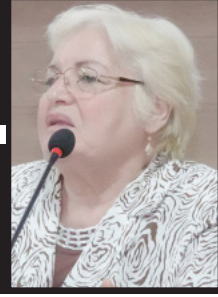
İÇİNDEKİLER

- SESLİ OKUMANIN ÖNEMİ VE YARARLARI
PROF. DR. FIRDEVS GÜNEŞ
- MEVSİM SONBAHAR OLUNCA - ŞİİR
AHMET YAVUZ
- ANLAMAK VE KAVRAMAK OLARAK AKIL VE BİLGİ
HASAN HÜSEYİN AKKAŞ
- BEKA MESELESİ
AHMET BUHARİ
- MUHARREM CANDAN
SEDAT ULUPINARLI
- BENİ - ŞİİR
TALAT SEFA KARASU
- KÖY KÖY ÇUMRA - ŞİİR
AHMET GÖK
- FAALİYETLERİMİZE DEVAM EDİYORUZ
ANUŞ GÖKCE

SESLİ OKUMANIN ÖNEMİ VE YARARLARI

Günümüzde bilgi edinmenin çeşitli yolları vardır. Ancak en üstün bilgi alma yolu okumadır. Okuma çocukluktan itibaren gelişti-

PROF. DR. FIRDEVS GÜNEŞ

rilen temel bir beceridir. Bu beceri önce alfabedeki harf, hece ve kelimeleri tanıma, cümleleri doğru ve akıcı okuma ile başlamaktadır. Ardından yazılanları anlama, üzerinde düşünme, sorgulama, olayları inceleme, değerlendirme, okumayı alışkanlık haline getirme, bireysel değer ve dünya görüşünü geliştirme gibi üst düzey becerilere doğru ilerlemektedir. Öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri, toplum yaşamına aktif katılmaları, bağımsız öğrenmeleri ve geleceklere yön vermeleri için okuma becerileri çok önemli olmaktadır. Çünkü dil, zihinsel ve sosyal becerilerin gelişime en çok katkıyı okuma sağlamaktadır. Okuma sırasında yazılardan seçilen bilgiler sıralama, sınıflama, sorgulama gibi işlemler yoluyla anlamlandırılarak zihne yerleştirilmektedir. Böylece okuma öğrencilerin her yönden gelişimini desteklemektedir.

Okuma öğretimine ilkökulda başlanmakta ve genellikle iki tür okuma öğretilmektedir. Bunların ilki sesli okuma ikincisi ise sessiz okumadır. Sesli okuma, harf, hece ve kelimeleri görme, tanıma, seslendirme, anlamlarını zihinsel sözlükten bulma işlemidir. Okuma sırasında gözle yazının görüntüleri alınmakta, bunlar ses organlarıyla seslendirilmekte, seslendirilen kelime ve cümleler kulakla işitilmekte ve zihne gönderilmektedir. Bir başka ifadeyle göz, ışık dalgaları aracılığıyla basılı bir üründeki yazıları görmekte, görülen yazılar dille seslendirilmekte, sesler ses dalgalarıyla kulağa gelmekte, kulakla alınan kelimeler ise zihne gönderilmektedir. Zihinde toplanan bütün bilgiler işlenmekte, yeniden anlam verilmekte ve zihne yerleştirilmektedir. Bu süreçte göz, dil, kulak ve beyin birlikte çalışmaktadır. İlkokuma yazma öğretimi sırasında sesli okuma zorunlu olmaktadır.

Öğrencilerin sesli okuma becerilerini geliştirmesi, belirli bir düzeye ulaşması sonucu aşamalı olarak sessiz okumaya geçilmektedir. Sessiz okuma işlemi sesli okumadan farklıdır. Sessiz okuma kelimeleri seslendirmeden, göz ve zihinle yapılan okumadır. Buna gözle okuma da denilmektedir. Okuma sırasında gözün yazılardan topladığı bilgiler doğrudan zihne aktarıldığı için dil, ses telleri, ses dalgaları ve kulak okuma sürecinden çıkarılmaktadır. Yani gözün önündeki yazılar doğrudan gözün arkasına, zihne gönderilmektedir. Sessiz okumada da sesli okumada olduğu gibi kelime ve cümleleri tanıma, anlama ve zihinde yerleştirme becerileri zorunlu olmaktadır. Ancak sesli okumada metindeki bilgilerin hem göz hem de kulakla iki yönden kontrolü yapılırken sessiz okumada sadece gözle kontrol edilmektedir. Bu nedenle sessiz okuma sesli okumaya göre daha hızlıdır.

Sesli okuma daha yavaştır. Sesli okuma sürecinde, gözün kelimeyi gördüğü an ile onu seslendirme arasında saniyenin dörtte biri kadar süre geçmektedir. Deneysel araştırmalarına göre gözün bir kelimeyi tanıması 10 salise, seslendirme ise 40 salise sürmektedir. Bir başka ifadeyle okuma becerileri gelişmiş okuyucu ekrana

Yansıtılan bir kelimeyi 10 salise içinde tanımakta ancak kelimeyi sesli okuması 40 salise sürmektedir. Sesli okumada kelimeleri seslendirme işlemi okuma süresinin uzamasına neden olmakta ve daha yavaş okunmaktadır. Sesli okuma dinleme, okuma, konuşma, yazma, görsel okuma gibi dil öğrenme alanlarının bütününe yöneliktir. Bu nedenle sesli okuma bir dil dersi olarak ele alınır. Sesli okuma sırasında öğrencilerin yaptığı hataların saptanması ve bunların giderilmesi bütün dil becerilerinin iyileştirilmesine katkı sağlar. Oysa bu durum sessiz okuma için geçerli değildir. Sessiz okuma öğrencilerin dinleme ve konuşma becerilerine katkı sağlamaz, özellikle telâffuz, vurgu ve tonlama gibi becerilere hiç yararı olmaz. Bu nedenle öğrencilere sesli okumayı iyi öğretmek ve telâffuzu geliştirmek için topluluk önünde sesli okuma etkinlikleri yapılmalıdır.

Sesli okuma, sessiz okumaya göre zordur. Sesli okumada öğrenci metindeki yazıları iyi görmek, bunları anlamak, kontrol etmek, uygun bir ses tonu kullanarak aktarmak zorundadır. Bu süreç kelime ve cümleleri tanıma, bunları uygun dudak hareketleri, vurgu ve tonlama ile seslendirme, nefesi ayarlama, okuduklarını dinleme, anlama gibi bir dizi işlem gerektirir. Sesli okuma öğrencinin hem fiziksel hem de zihinsel olarak daha fazla enerji harcamasına ve yorulmasına neden olur. Sesli okurken çıkarılan ses gürültü oluşturur ve bu yönüyle sesli okuma bazen rahatsız edici olabilir. Ancak sesli okuma tesadüfe bırakılmamalı, öğrencilere okuma sırasında sesi ve ses düzeyini nasıl kontrol edecekleri, nasıl okuyacakları öğretilmeli, daha az yorulmaları sağlanmalıdır.

Sesli okuma ezberleme işlemi değildir. Bazı öğrenciler bir metindeki bilgileri ya da sözleri ezberlemek için sesli okurlar. Ezberlemenin amacı metindeki bilgileri veya sözleri eksiksiz olarak akılda tutmaktır. Bu amaçla metin defalarca yüksek sesle okunur ve mekanik tekrarlar yapılır. Bu işlem metni anlamaya değil içeriğini tam aktarmaya yöneliktir. Bu süreçte yoğun bir güç ve çaba harcanır. Ancak ezberleme öğrencilerin sesli okuma becerilerini geliştiremez. Sesli okumada öğrencinin okuma ve anlama becerilerini geliştirme amaçlanır.

Tarihsel Gelişmeler

Sesli okumanın uzun bir tarihi geçmişi vardır. Eskiden okuma denilince genellikle sesli okuma anlaşılıyor, bütün öğrencilere yüksek sesle okuma öğretiliyordu. Eğitim, kültür, basım gibi nedenlerden dolayı sesli okumaya önem verilirdi. Sesli okuma zevkli ve

önemli bir sosyal faaliyet olarak görülüyordu. Böylece uzun yıllar evlerde ve okullarda sesli okuma uygulanmıştır. Sessiz okuma ise 1970'li yıllarda gündeme gelmiştir. Eğitimciler "Okumak, anlamaktır." görüşünü ileri sürerek, kelimeleri tanımak ve anlamak için sesli okumanın gerekli olmadığını dile getirdiler. Hatta metinleri hızlı ve anlayarak okumak için sessiz okumanın gerekli olduğunu ileri sürdüler. Sesli okumanın kelimeleri seslere dökme işlemi olduğu, anlama için gerekli olmadığını belirttiler. Bu görüşlerin hızla yayılması üzerine okullarda öğrencilere birinci sınıftan itibaren sessiz okuma öğretilmeye başlandı.

Sessiz okuma ile ilgili bu görüşler 1990'lı yıllara doğru tekrar değişmeye başladı. Yaklaşık 20 yılın değerlendirmesini yapan araştırmacılar, okullarda sessiz okumayla hızlı ve sistemli okuma yapıldığını, ancak anlama becerilerinin yeterince gelişmediğini açıkladılar. Hatta sessiz okumanın yüzeysel ve ritmik okumaya neden olduğunu, bu tehlikeden öğrencileri kurtarmak için her iki okumaya da ağırlık verilmesi gerektiğini belirttiler. Bazı araştırmacılar önce sesli ardından sessiz okumanın öğretilmesini, birinin yerine diğerinin konulmamasını önerdiler. Sesli okumanın ayrı bir alan olduğunu, dil öğretimine zenginlik getirdiğini, sessiz okumayla karşılaştırılmaması gerektiğini, sesli okumanın önemini ve yararlarını açıkladı. Bu gelişmeler üzerine 1995'li yıllardan sonra çoğu ülkede 'sesli okuma' tekrar eğitim programlarına alınmaya ve öğrencilere zorunlu tutulmaya başlanmıştır.

Benzer gelişmeler ülkemizde de görülmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında sesli okumaya ağırlık verilirken sonraki yıllarda sessiz okumaya yönelmeler başlamıştır. Son yıllarda 2009 İlköğretim Türkçe Dersi 1.-5. Sınıflar Öğretim Programında sesli okumaya tekrar yer verilmiştir. Bu Programda "Sesli okuma öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerini geliştirir. Öğrencilerin dikkat geliştirme, okumaya yoğunlaşma, dinleme, anlama gibi becerilerini geliştirmeye katkı sağlar. Sesli okumayla öğrenci okuma sürecini izler, kontrol altına alır ve yönlendirir. Sesli okuma öğretmene öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimi hakkında fikir verir. Öğrenciler sesli okumayla;

- Ses, vurgu ve tonlama becerilerini,
 - Kelime tanıma ve anlama becerilerini,
 - Okuma, dinleme ve konuşma becerilerini,
 - Dikkat ve öğrenme becerilerini geliştirirler.
- Bu nedenle sesli okumaya ağırlık verilmiştir. Öğretmen örnek okumalar yapmalı ve

öğrencileri sesli okumaya cesaretlendirmeli "denilerek sesli okumanın önemi vurgulanmıştır.

Sesli Okumanın Yararları

Günümüzde çok sayıdaki araştırmada sesli okumanın yararları dile getirilmektedir. Öğrencilerde okuma zevki oluşturma, dil ve zihinsel becerileri geliştirme, anlama ve sorgulama için sesli okuma önerilmektedir. Sesli okumanın öğrencilerin dil, zihinsel ve sosyal gelişimi açısından bazı yararları aşağıda sıralanmaktadır.

Okuma yazma becerilerini geliştirir. Sesli okuma, ilkokuma yazmaya yeni başlayan öğrenciler için zorunludur. Çünkü sesli okuma hem öğrencilerin okuma becerilerini geliştirme hem de bunların öğretmen tarafından izlenmesine katkı sağlar. Öğrenciler sesli okuyarak sesleri birleştirme, hece ve kelime yapma, kelimeleri tanıma, vurgu ve tonlama gibi becerilerini geliştirirler. Bu durum gidererek akıcı okuma ve anlama becerilerini geliştirir. Böylece sınıfta çeşitli okuma ve yazma etkinliklerin yapılması daha kolay olur.

Dinleme ve konuşma becerilerini geliştirir. Öğrencilere sesli okumayla birlikte çeşitli teknikler öğretilir. Bunlar noktalama kurallarına uyma, haff müzikal bir sesle okuma, önemli yerleri vurgulama, soru sorar gibi okuma vb. Bu teknikler öğrencinin kendini ifade etmesini, projelerini uygulamaya koymasını, seyirci karşısında okuma ve sunu yapmasını, drama, piyes ve tiyatroyu sahneye koymasını, ses montajı yapması gibi etkinlikleri kolaylaştırır. Bu süreçte öğrenci, sesli okuma ile kendi sesi ve sesinin özellikleri hakkında bilgi edinir, sesini ve ses tonunu tanıır, keşfeder, ses yüksekliğini ayarlar, ses ritmini oluşturur, vurgu ve tonlamayı öğrenir. Böylece hem okuma, hem dinleme hem de konuşma becerilerini geliştirir.

Bağımsız ve aktif öğrenmeyi sağlar. Okuma yoluyla öğrenmenin başlangıcını sesli okuma oluşturur. Sesli okuma ile öğrenci kendi öğrenmesini izler, kontrol altına alır ve yönlendirir. Sesli okuma öğrencinin dikkatini geliştirmesine, okuduklarına yoğunlaşmasına, kendine güvenmesine katkı getirir. Ayrıca öğretmene öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimi hakkında fikir verir. Okuma sırasında aktif olmasına ve aktif öğrenmesine katkı sağlar. Kısaca sesli okuma öğrencinin çeşitli bilgileri öğrenmesine, çok yönlü düşünmesine, kültürünü zenginleştirmesine ve bakış açısını genişletmesine yardım eder.

Öğrenmeye güdüler. Sesli okuma öğrencilerde farklı konulara ilgi uyandırır ve zevk olarak okumalarını sağlar. Ayrıca konuşma

isteğini artırır; düzgün ve akıcı konuşma becerilerini geliştirir. Bu durum öğrencilerin kendilerini daha kolay ifade etmelerini getirir ve öğrenmeye güdüler. Böylece sesli okuma sınıf içi etkinliklere katılımı artırır, öğrencilerde girişimcilik ve yaratıcılığı geliştirir.

Dikkati artırır. Sesli okuma öğrencinin okurken harflere, harf ayrıntılarına hecelere, kelimelere dikkat etmesini ve bunları tanımasını zorunlu kılar. Bunları seslendirirken vurgu ve tonlama kurallarına uymasını gerektirir. Uyguladığı kuralları ve okumasını kontrol için dinlemeyi gerektirir. Ayrıca metindeki anlam zincirini izlemeyi ve anladıklarını zihninde yapılandırılmayı ister. Sesli okuma sürecindeki bu işlemler öğrencinin sürece dikkat etmesini ve dikkat becerilerini geliştirmesini kolaylaştırır. Bu durum sadece okuma sürecinde değil yazma sürecinde de etkili olur ve öğrencinin dikkatli olmasını sağlar.

Anlama becerilerini geliştirir. Okumanın temel amaçlarından biri de öğrencinin anlama becerilerini geliştirmektir. Anlama becerilerinde sesli okumanın rolü büyüktür. Yani sesli okuma anlamının hizmetindedir. Öğrencinin okuma sırasında aktif olmasına, metindeki anlam zincirini izlemesine, bilgiler arasında bağ kurmasına, ipuçlarını yakalamasına, soruların cevabını bulmasına ve derin anlamasına yardım eder. Öğretmenin örnek sesli okuma yapması öğrencilerin metnin genel anlamına daha kolay ulaşmasını getirir. Ayrıca sesli okuma ile öğrencilerin anlama durumları ve becerileri daha kolay kontrol edilir.

Sesli düşünmeyi öğretir. Sesli okuma sesli düşünmeyi geliştirir. Sesli düşünme bir düşünme tekniğidir. Öğrencilerin kendilerini dinleyerek düşüncelerine denilir. Bu teknik daha çok işbirlikli çalışmalarda, sorun çözme, sorgulama, sınıflama gibi işlemlerde kullanılır. Bu tekniğe göre bireyler bir problemi çözerken düşüncelerini, uygulayacakları aşamaları ve kullanacakları teknikleri yüksek sesle dile getirirler. Bunları dinleyerek düşünen bireyler hatalarını daha kolay fark ederler. Araştırmalar sesli düşünen öğrencilerin problem çözmeye daha başarılı olduklarını göstermektedir. Ayrıca sesli düşünme bir konuya odaklanmada da önemli rol oynar. Sesli okuma öğrencilerde sesli düşünmenin alt yapısını hazırlar.

Öğrencinin güvenini artırır. Çoğu yazar ve eğitimci öğrencilerin sesli okuma sırasında yaşadıkları korkuya odaklanır. Sesli okuyan öğrenciye bütün dikkatlerin yönelmesi, herkesin bakması, uygun sesler çıkarmak zorunda olma, satırları kaybetme gibi du-

rumlar utangaç öğrencilerin aşması gereken sorunlardır. Bu tür sorunlar sesli okumada önemli bir engel oluşturur. Kendine güven sorunu yaratır. Ancak sesli okumayı öğrenen öğrenciler bu engelleri aşar, zamanla kızarak, titreyerek, sallanarak, kesintili ve boğuk okumayı terk ederler. Böylece sesli okuma öğrencinin kişiliğini geliştirmesine ve kendine güvenmesine yardım eder. Kazanılan bu güven duygusu zamanla başka alanlara taşınır.

İletişim ve etkileşimi kolaylaştırır. Sesli okuma öğrencinin çevresindeki çocuklarla ve toplulukla iletişim kurmasına yardım eder. Sesli okumak, iyi okunan bir metni dinlemek, metindeki heyecanları hissetmek, kendi duygularıyla karşılaştırmak, çeşitli hayaller geliştirmek, arkadaşlarının sesli okuması ile kendini karşılaştırmak gibi etkinlikler öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimi kolaylaştırır. Sesli okumayla öğrenci bilgilerini

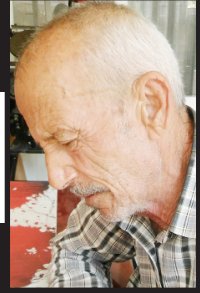
yeniden düzenler, geliştirir, sorgular ve arkadaşlarıyla paylaşır. İyi düzenlenen sesli okuma etkinlikleri öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimi geliştirir, sosyal çatışmaları azaltır. Böylece sesli okuma öğrencilerde dil, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişime önemli katkılar sağlar.

Sonuç olarak öğrencilerin dil, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinin gelişmesinde önemli rol oynayan sesli okuma çalışmalarına önem verilmelidir. Bu konuda başta öğretmen ve aileler olmak üzere herkes üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmelidir. Öğrencilerin sesli okuma becerilerini geliştirmeye çalışılmalıdır. Sesli okuma ile düşünen, anlayan, sorgulayan ve sorun çözen bireyler yetiştirilmelidir.

Kaynak

Güneş, F.(2019). İlkokuma Yazma Öğretimi Yaklaşım ve Modeller, Ankara: Pegem Akademi.

MEVSİM SONBAHAR OLUNCA

AHMET YAVUZ

Sonbaharın öncüsü eylül
Hazan olur bahçedeki gül
Kaderine küser şakımağ bülbül
Mevsim sonbahar olunca.

Dökülür yaprağı meşe ile çınarın
Sessiz kalır başı çeşme ile pınarın
Rengi sarıya boyanır dağların
Mevsim sonbahar olunca.

Kurur dağdaki yeşil erikler
Yavaş yavaş kıl çadın söker yürükler
Döner şehre köye boynu bükükler
Mevsim sonbahar olunca.

Göçer dağların kekligi kuşu
Gökyüzünde duyulur turnanın sesi
Gün geçtikçe beklenir yağmuru kışı
Mevsim sonbahar olunca.

Bahçeler bağlar döker yaprağı
Yağmur yağar ıslatır kuru toprağı
Çimlerin üstüne düşer kırağı
Mevsim sonbahar olunca.

Böcü börtü saklanır karıncalar
Çiçekler kurur bal bulamaz anılar
Sarıya boyanır dağlar ovalar
Mevsim sonbahar olunca.

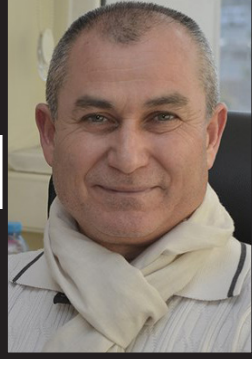
Ekilen hububatlar birer birer toplanır
Sebze meyve kış için saklanır
Üzüm pekmez bu mevsimde tatlanır
Mevsim sonbahar olunca.

Sessiz kalır bahçeler parklar
Bu mevsimde açılır bütün okullar
Çocuklarla dolar caddeler yollar
Mevsim sonbahar olunca.

Bir başka doğar sonbahar güneşi
Yaprağını erken döker pelit meşesi
Müdüroğlu'nun da bitmez telaşı
Mevsim sonbahar olunca.

20. 8 .2024

ANLAMAK VE KAVRAMAK OLARAK AKIL VE BİLGİ

**HASAN
HÜSEYİN
AKKAŞ**

İnsanoğlu akli selim olarak yaratılmıştır. İnsanın akıl sahibi olması, kendine ve çevresine anlayış göstermesi ile mümkündür. Anlayış ise bilgiye bağlıdır. İnsan, bilgi sahibi oldukça anladıklarını kavramaya başlar. Anlama ve kavrama ile insan kendisi ve etrafı hakkında kemale erer. Akıl, bilgi ile hikmetini bulur ve insan, bilen varlık olur. Bildiğini bilen varlık olan insan, erdem sahibi arif olarak tanımlanmaktadır. O halde insan için "bilmek", insan olarak kişinin kendini ve çevresini anlaması, tanımlaması ve yorum yapabilmesi için elzem bir eylemdir.

Bilmek, bir kavramın, varlığın, olayın veya olgunun bütünü hakkında bilgi sahibi olmak demektir. Bilmenin yolu öğrenmedir. Öğrenme, insanın bebeklik dönemi gibidir. Merak, ilgi, önemseme, araştırma ve okuma yoluyla gerçekleşmektedir. Öğrenme eyleminde akıl, delikanlı (kanı deli) gibi zik zaklar çizer. İnsan, bilmediğini bildiğinde öğrenmeye devam eder. Bir konuyu veya olayı, farklı boyutlarıyla öğrenmeye çalıştığında ise bilme yoluna girmiş demektir. Bir şeyi bilme bilgisi, o şeye karşı ilgide yoğunlaşmak, onunla hem hal olmak ve onu gönülden isteyerek davranışları ile de ona karşı sevgisini göstermek ile mümkündür. İnsan sevmediği bir konu hakkında bilgi sahibi olmak istemediği gibi zorla öğrenmeye çalışsa da kısa sürede unuttur. Sevdiği bir kavramı, konuyu ya da olayı tüm ayrıntıları ile ve farklı boyutlarıyla birlikte bütün olarak kavramaya çalışır.

Bilgilenme arttıkça sevgi yoğunlaşmakta ve insan, bilgeleşmektedir. Tek boyutlu öğrenme, ideolojik yanlılığı içerir ve insan zihnini daraltır. Tek boyutlu bilgi hamdır. Farklı boyutları ile öğrenildikçe bilgi pişmekte ve insan, hikmet sahibi olmaktadır. Çünkü bir konunun veya olayın farklı boyutlarını öğrenen insan, farklı fikirlerin zihin içinde ve etrafında raks ettiğini hisseder ve bildiği şeyden haz alır. Bu tip insan hangi yaşta olursa olsun her daim gençlik dönemini yaşar. Hani derler ya öğrenmenin yaşı yoktur

cümlesi tam da bir bilgiyi, farklı yönleriyle öğrenmeye çalışan insan tipine karşılık gelir.

İnsanın bildiğini bilmesi, bilmek istediği konu hakkında detaylı bilgiye sahip olması demektir. Burada insan, bilginin şuuruna/bilincine ulaşmaktadır. Dünyadaki en mutlu insan, ne bildiğini bilen insandır. Sürekli bilgi açlığı hissederek; kavramlar, olaylar ve olguları düşünerek; geçmişini şimdiki durum ve geleceği ile bağını kurar. Kur'an'daki "Rabbinin adıyla oku" diye başlayan ve düşünmez misiniz diye sorgulanan insan", Sokrates'in bilgiyi sorgulayarak kavradığı ve Yunus'un bilginin amacının insanın kendisini bilmek diye tarif ettiği erdemli insan biçiminin akıl ve bilgi ile mümkün olabileceğini anlatmışlardır. Yanılmanın ve yanlış yapmanın insan yaşamının önemli bir unsuru olduğu hatırlatılarak, aklın yani anlayışın ve bilginin yani kavrayışın önemi anlatılmaktadır. İnsan, hatasından ve yanlışından aklını doğru kullanması ile uzaklaşabilir. Akli doğru kullanmak ise bilgi ile mümkündür.

Türk yönetim tarihimizin önemli temsilcileri arasında yer alan Yusuf Has Hacıp'in Kutadgu Bilig adlı eserinde de bilgili ve bilgisiz kişilerin ayrımını yapmakta, bilgi ile beyliğin sürdürülebileceği, bilgisizlerin ise bey olamayacaklarını belirtmektedir. Cehaleti siyah, bilgiyi ise beyaz olarak tanımlayan Yusuf, insanın akıl ile yaratıldığını ancak aklın, bilgi ile olgunlaşacağını açıklamaktadır. Ona göre kötülük, bilgisizlikten kaynaklanmaktadır. Akıl, karanlık gecenin meşalesi bilgi ise onun sürekli ışığıdır. Bilgisizlik, insanı hastalıklı hale getirerek canlı cenazeye dönüştürür. İnsan bilgi ile sağlıklı, diri ve canlı olabilir. İnsanın en iyi dostu akli olmalı ve bilgi de onun vazgeçemediği merhametli kardeşi olmalıdır. İnsan, doğru bilgi ile

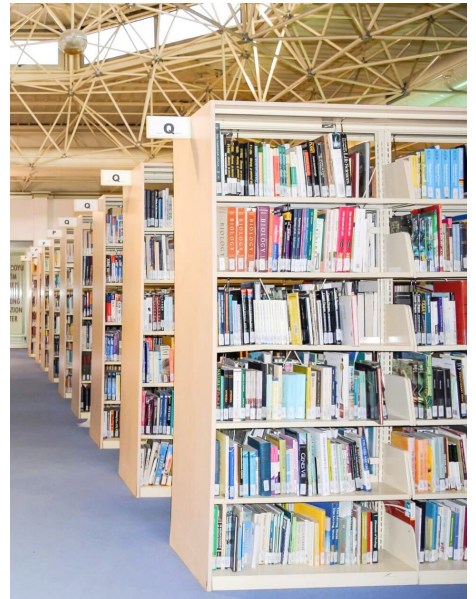
doğru eyleme yönlendirilmelidir. Doğru bilgi ise insanın bilgiyi öğrenmede sürekli açıklık hissetmesi ile mümkündür. Kısaca ne bildiğini bilen insan, bildiği şeyin felsefi, edebi, estetik, tarih, din, toplum, gelecek gibi her şeyini bütün olarak anlayan, yorumlayan ve bilendir.

Toplum ve bireyler olarak neden bilir gibi yaparak gerçekte bilmediğimizi de bilmiyoruz? Gündelik yaşamdan akademik hayata, siyasetten ekonomiye ve tarihe bilme eylemi konusunda toplum olarak sınıfta kaldık. Bilgiyi elde etme ve doğru bilgiye ulaşma yolları çeşitlidir. İnsan bilgiyi, farklı yollardan öğrenip karşılaştırmadığında öğrendiği tek bilgi yolunu, bilginin gerçeği olarak kabul eder. Halbuki doğru bilgiye, test edilerek, çeşitlendirilerek ve karşılaştırılarak ulaşılabilir. Tek bir yol ile edinilen bilgi, insanın kendisini ve çevresini anlamaya yetmediği gibi akıl ile bilgi arasında bağ kopmaktadır. Burada bilgi, aklın çıkarlarına hizmet ederek üretildiğinden insan, kendini ve çevresi ile kavramsal bir bağ kuramamaktadır. Hal böyle olunca insan, bilmediklerini bilir gibi yapmakta ya da doğru bilgi olmadığını iddia etmektedir. Bu durumda bilindiği varsayılan bilgiler, insana ve insanlığa zarar vermektedir. Kültürümüzde insanı, yarım doktor candan, yarım imam dinden eder sözü tam da bu tip insanları tanımlamak için söylenmektedir. Bilmediğini de bilmeyen insan esasen cehaletini, bilgili olarak yansıtmaktadır. Örneğin öğrenciler kötü not aldığımda hoca verdi iyi not aldığımda ise ben aldım derler. Burada öğrenci neden kötü not aldım ve daha doğru nasıl öğrenebilirim diye sorgulamamaktadır. Aksine öğretmen kötü not verdi diye (bilen kişi) suçlanmaktadır. Yaklaşık 1000 yıldır modern insanın temel sorunu budur. Gündelik hayattaki ilişkilerden öğretmen ve öğrenci ilişkisine, imam ve cemaat ilişkisinden doktor ve hasta ilişkisine örnekler insanın yanlışlıklarla geçen ömrünü ve manipüle edilen yaşamları anlatan hikayeler ile doludur.

İnsanlığın din bilgisinden fen bilgisine, felsefeden tarihe, sağıktan hukuka her yerde temel soru akıl ile bilgi bağı kurup kuramadığı ile ilgilidir. Akıl ile bilgi insanın bağıdır. İnsan doğru bilgiye, akıl ve bilgi bağı kurarak ulaşabilir ve erdemli insan olabilir. Günümüz insanı bilmediğinin düşmanı olarak ya-

şamaktadır. Bilgi pazarının oluşturulduğu internet ortamında yapay zeka teknolojileri ile insan her çeşit bilgiye ulaşabilmektedir. Ancak bu bilgiler test edilmeden, karşılaştırma yapılmadan ve kaynağı bilinmeden elde edilince insanın akıl ile bilgi bağı kopmaktadır. İnternetin bilgiye erişimi kolaylaştıkça, yapay zekanın güdümünde insan celladına aşık insana dönüşmektedir.

Bilgisiz insanın (cahil insan) hastalıklı olduğu ve hastalıktan kurtulmanın çaresinin ise insanın, akıl ile bilgi bağı kurmasında yattığı gerçeği insan olarak kendimizi ve çevremizi yeniden anlamamız gerektiğini zorunlu kılmaktadır. Yapılması gereken öğrendiğimiz, bildiğimiz ve inandığımız her ne varsa yeniden teste tabi tutalım ve bilgi alışkanlıklarımızı bilme eylemi ile yeniden çeşitlendirelim. İnsan için akıl fener ise bilgi ışıktır. Akıl, insanın iyi bir dostu ve bilgi merhametli bir kardeşidir. Akıl ile bilgi bağı kuran insan, her zaman canlıdır. Akıl dilsiz söz, kör olana gözdür. Bilgi ise insanın süsüdür. Bilgi ile insan tohumlanır ve çiçek açar. İnsan, akıl ve bilgi bağı kurduğunda bilmediklerini öğrenir ve bildiklerinin bilincine erer. Bir toplumda insanlar geçmiş zaman kipi kullanılarak böyleydik, şöyleydik gibi süslenmiş ifadeleri yaygınca kullanıyorsa o toplumun akıl ve bilgi bağı kopmuş ya da zayıflamış demektir. Bireyler ve toplumlar geçmiş ile gelecek arasındaki bağlarını bilgi şuuruna ulaştıklarında kurabilirler.

BEKA MESELESİ

Uyarlığı tetikleyen teknolojik gelişmeler baş döndürücü bir hızla ilerlerken, her gün açılıveren yeni yeni pencerelerden bakmayı öğrenmek bile alışageldiğimiz dışındadır bir gayret gerektiriyor. Önce yaşamı kolaylaştıran olanaklar oluşuyor; sonra kişiöğlü uzaklarla, hiç bilmedikleriyle buluşuyor. Ama ne yazık ki; çağdaş anlayış bu, dünyanın en değerlisi keşif ve icatları kardeşçe üleşmek düzeyine ulaşmış değil. Önde yürüyenler doyumsuzca başköşeleri kapmaya koşuyor, elde ettikten sonra da başkalarına egemen olmanın aracı olarak kullanma yolunu tutuyorlar. Bulduklarını bir süre başkalarından gizleyip, kendi üstün yararları uğruna kıyasıya kullandıktan sonra ancak ortaya çıkarıyorlar ve en yüksek pahadan, nazlanarak, ayrımcılıkla ve gıdım gıdım pazarlıyorlar. Hemen arkadan gelenler de kendilerine yapılanları taklit etme çabasındalar. Bu pazarda buluşun, icadın karşılığı, pahası sabit ve belli değil... Gerek sinimin aciliyet ve ehemmiyeti arttıkça yeninin kıymeti de çoğalıyor ve birçoğu da alışverişle hiçbir ilgisi olmayan- hatta alıcısını kısıklarak başlayan ödüllere karşılık oluşturuyor. Özellikle de yalnız ve bilinçsiz müşteriler alıyor payını bu acımasız pazardan(!) Ortam egemenlere karşı bir haklı savunma duyumsatsa da ilk planda hassas noktalar hedef alındığı için genelde olağanüstü özveri ve kahramanlıklara gebe bir savaşım söz konusu oluyor. Günün sonunda, başlıca sorun toplumsal kimliğin korunması evresine gelip dayanıyor. Hani şu dillere pelesenk beka meselesine... Kimliğin inşa taşlarına; üzerinde yüzyılların emeği olan dile, dimağa, geleneklere yani harsa. Ve bu durakta ortaya koymak zorunda kalıyor herkes ellinde ne varsa!

Böylesine; dört iklimi kontrollü bir fırtınaya boğan bir savaşın ortasında kalan insanlık âlemi sadece hemicinsine değil doğaya da yön verme misyonu ile baş başa hala. Yürüyüp gidiyor katarımız ve hangi durakta kimi nelerin beklediğini pek bilemeden sürükleniyoruz yepyeni

AHMET BUHARI

yangınlara doğru... Bu hengâmede arka vagonlardakiler savrulup duruyor her dönemeçte ve giderek ısınıyor, kıvılcımlar çıkarıyor raylar... Ve neticede sürüyor artan bir ivmeyle ıssız sokaklardaki kıyasıya takiplere nam veren dehşetengiz olaylar!

Bu bağlamda arkalardan gelenler bir bakıma öndeki örnekleri kopya etme avantajına sahip gibi görünüyorlar ama bunun için hem öncikleri hem de öndekileri ikna etmeleri gerekiyor. Çünkü toplumların yaşam biçimlerine yapışmış alışkanlıklarını terk etmeleri hiç kolay değil, üstüne üstlük önde yürüyenler de ellerini gönüllüce, hemen ve ucuz yolu göstermek istemiyorlar. Sonuçta eski kağı, önde giden traktörün tozuna, dumanına boğulup kalıyor yol boyunca...

O halde bu kısır döngüden kurtulmanın yolunu, yöntemini bulmak gerek değil mi? Herhalde daha önde yürümenin bir biçimde yolunu açmak şart... Bunun için, egemenlere sağa sola buğz etmek yerine kendimizden işe başlamak ilk basamak. Ne yapıp edip konusuna egemen, araştırmacı bir ruha sahip, ahlaki değerleri güçlü bilim insanları yetiştirmek herhalde çare. O zaman; öncelikle yapılması gereken, anılan kâşif ve mucitleri yetiştirmek için plan ve programlar oluşturmak, geliştirmek; bu uğurda farklı ve değerli çiçekleri dört iklimde arayıp taramak; sonra da besinini, suyunu savsamadan serpilip boy verecekleri kırlara ekip dikmek zarureti söz konusu... Bu bağlamda; elbette eldeki tüm kaynakları kolaçan ve bunlardan gerçekten büyümeye istidadı olanları seferber etmenin; adaletli bir tartı, isabetli bir tespit ve sürekli bir bütünlemenin ehemmiyetini göz ardı etmemeli. Güzelleştirileceğiniz gülşene, en iyi ürünü almak ereğinden sapan bir kısım saiklerin güdümünde ham, çürük ve biçimsiz tohumlar eker ya da beceriksiz bahçıvanla yola çıkarsanız çok beklersiniz zamanın

acımasız döngüsünü durdurabilmek için! Zira kişiöğlunun doğasında gözlem, algı, değerlendirme ve yönelim süreçleri daima birbirini izler. Bir kez keyfilik şerbetine dadanır da ehline değil de hısıma çirirseniz; liyakat sahibi masuma yazık olur. Bunu gören yeteneksizlerin ağzı sulanır, tüm isteklilerin de zihni bulanır. Çünkü bu yaptığımızı gören, duyan herkes terazinin ağır gözünde ne olduğuna bakar, geleceğine ona göre biçim verir. Sebat, dikkat, disiplin, odaklanma, özen gibi ancak özveri ile sulanan filizler kendini yenileme potansiyeline sahip bedenlerde bulunur.

Sözgelimi ülkemizin doğal, kültürel ve iktisadi imkânları çoğu ülkeye bakarsanız pek daha iyidir. Cömert bir coğrafyada, zengin bir tarihe ve engin bir kültürel mirasa sahibiz. Dış güçlerin aklına estiği, ayrımcılıktan medet umanların kurdele kestiği süreçlerde kaşınan, bizi uygarlıkta başat ülkelerden ayıran didişmeleri bir yana bırakmanın gözümüzün önündeki yolunu bulmalıyız. Her alanda bilimsellik yolu ve liyakat esası doğrultusunda oluşturulacak, doğru yeteneklerin seçimi, eğitimi, yönlendirilmesi, desteklenmesi ve iyi bir eşgüdüm halinde çalışmasından ödün vermeyen, idealist bir örgütlenme ancak ilerlememize hız ve ahenk kazandıracaktır.

Bu uğurda; en iyi koşulları sağlamak için hiçbir özen ve özveriden kaçınılmamalı, kökleşmiş fren mekanizmalarının mümkün olduğunca öğreti ve bilinçlendirmelele etkisizleştirilmesi yolunda gereken adımlar kararlıca atılmalıdır. Bilimsel yaklaşımlarla; tarlamızın artık işe yaramaz ya da zararlı hale gelmiş otları temizlenmeli, onların yerine kültürümüze ve çağdaş bakışa uygun yararlıları konulmalıdır. Bu da yine liyakat ve adalet rüzgârlarının var gücüyle estirilmesiyle kaimdir. Ve hatta etki alanında bulduğumuz çevredeki hastalıkların tedavisi için de bir uğraş vermek gerekiyor. Bu uğurda gerçek ve ortak mücadele isteği ve potansiyeli olan güçlerin mümkün olan en fazla desteğini kati netice yerinde etkili olacak biçimde, eşgüdüm altında harekete geçirmek zarureti söz konusudur.

Söz konusu örgütlenme eldeki olanakları kıskanmadan, yüksünmeden seferber edilmeli; bir şekilde frenleyici etkilerden arındırılmalıdır. Bu uğurda, gereksinme duyulacak özgüven, güçlü ve geniş

perspektif için kültürel ve coğrafi yakınlıklar -aceleci ve illaki eş yarar sağlama beklentisi de bir kenara bırakılarak- arzu ve özenle değerlendirilmelidir. Zira günümüz dünyasının henüz yerli yerine oturmamış, adilane olmaktan hala uzak yönetsel işleyişi geriden gelenlere du-rağan roller biçmektedir. Sözgelimi; ülkemiz, son 300 yıldır dünya üzerinde gerçekleşenin %1'i gibi bir stabil üretim miktarında karar kılmış, kalmıştır. Şayet kendimize meritokrasi yolunda bir çekidüzen vermez isek bu durum herhalde böylece sürüp gidecektir.

Güçlü bir olasılıkla, sadece kendimizi örgütlememiz de yetmeyecektir. Zira biz Çin Halk Cumhuriyeti gibi heyula bir potansiyele sahip değiliz. Dolayısıyla, belli yoldaşlıklar oluşturmak, ülkemizin etki alanını bir şekilde geliştirmek zorundayız. Sonuçta dünya bizden büyüktür ve bizim yalnız yaşamımızdaki ileri atılımların ses getirip törpülenmeyeceği, takdir ve teşvik olunacağı bir iklime ihtiyaç vardır. Boy ölçüşemeyeceğimiz hasımlarımızla tek başımıza ve zoraki denge politikalarıyla mücadelede ısrar edersek herhalde önümüzdeki asırda da anılan oranı değiştiremeyeceğiz. İleri bir aşamaya ulaşmak için, suyun başını tutan, ekonomik ve sosyal göstergelere egemen konumlardaki girişimlere dış geçirecek, hiç değilse toplu ve örgütlü bir pazarlık gücü ifade eden bir düzeye erişmek gerekmektedir. Bunun için de bizi amaçlarımıza götürece denli büyütecek ciddi, kararlı, geniş katılımlı örgütlenmelere gereksinme vardır. Gerçekleştirilecek sağlam ve uzun vadeli iş bölümleri ve güç birlikleri muhakkak ki güvenlik başta olmak üzere, yaşamsal ve uzun vadeli çıkarlarımızı daha iyi korumamızı sağlayabilecektir.

Mevcut ortamda; temel özellikleri ve ereklere benzer ve kötü toplumlardan "kalkınmakta olanlar(?)" gibi tabirlerle nitelenenler savaşımını çoğunlukla bir başlarına sürdürüyorlar ve zincirlerini kırmaya güçleri yetmiyor. Her birinin ayrı ayrı yürüdüğü yollar ancak biri diğerine eş seviyede menzillere ulaşmayı mümkün kılıyor. Her biri, gelecek keşif ve icatları yakalayabilmek için -eğer uygarlığın getirdiği üstün yaşam koşullarına ayak uydurmak ve güvenliklerini sağlamak için ziyadece borca girmede, öz kaynaklarını yabana vermedi iseler - kıt olanaklarını çok çeşitli alanlara paylaş-

tırmak zorunda kalıyorlar. Bu da ilerleme için olsa olsa vasat bir düzey sağlıyor. Her birinin ancak diğerine denk, sınırlı bir gelişimi söz konusu olabiliyor. Oysa gelecekte kader birliği yapacak denli arzulu, çeşitli genleri bir araya getiren bir örgütlenme, dayanışma ve iş bölümü ile olanaklarının üstünde büyük eserler meydana getirebilirler. Avrupa Birliği'nin oluşumu ve ilerleyişi bunun için iyi bir örnektir. Daha açık bir anlatımla; yedi paydaştan her birinin kendine bir ev yapmaya harcadığı enerji neticede yedi adet hemen hemen aynı nicelik ve nitelikte ve birbirine uzak ve vasat birer ev inşasına imkân verirken; ortaklardan her birinin temel, çatı, bahçe, aydınlatma vd. üzerinde seri üretim yapacak birer uzmanlık ve örgütlenme işlevine yönelmesi aynı süreçte yedi ve daha fazla ve daha donanımlı ev inşasına imkân verecek, ortaklar arasında da kolayca kopmaz bir güçlü dayanışma duygusundan mamul bağlar örecektir. Bu iş birliğinin kalem kalem ve anında eşitleme yerine değişik alanlara ve hatta zamanlara yayılan bir çeşitlemede ödeşmeyi öngörebildiği ölçüde hızlı ve verimli olacağı tabiidir.

Sözgelimi; doğal ve erişilmiş kaynaklarına nazaran dost ve kardeş ülkelerle bilimsel çalışma alanları paylaşılıp her bir ülkenin belli birer alanda tüm topluluğa bilim adamı yetiştirmesi ve bilgi üretmesi için seferber olması sağlanabilir. Eğer doğru tercihler yapılır da hâsıla vazgeçilemez denli önemli hale gelir ise bu durum dostlukları da pekiştirecek ve

kalıcı hale getirecektir.

Dostluklar da bir şiir gibidir. Kazan kazan esasına dayalı, kardeşçe, karşı tarafı önceleyen bir eşitlik algısı ölçü hem görünür hem de gerçek bir adalet olgusu ayak işlevi görür ve dayanışmayı anlamlı ve ahenkli kılar.

Yolumuz uzun, dolambaçlı ve engellerle doludur ama önümüzde somut örnekler, elimizde kullanılmaya hazır bilimsel araç ve yöntemler, çevremizde iş ve gönül birliğine yönlendirilesi, bizi bütünleyecek sahiller var. İnsanca, adaletle, alçakgönüllüce birlikte sörf yapmak için hazır bekleyen...

Yeter ki insan ögesi başta gelmek üzere olanak ve yeteneklerimizi ayrımcılıkla, kayırmacılıkla, bilinçsizce savurup gitmeyelim, basit ve kısa vadeli hesaplara kurban etmeyelim. Bunun için; direksiyonu ehliyeti olmayanlara vermeyelim, geleceği gözden çıkararak çocuklarımızın, torunlarımızın kanına girmeyelim. Yapmamız gereken içte ve dışta uzun vadeli amaçlarımıza yönelik ve yeter, taraflara adaletle yaklaşan iyi bir iş bölümü ve güç birliğine dair örgütlenmeden fazlası değildir.

Zaman, artık yerinde sayma değil kanıksadığımız hata ve noksanlarımızı hedef tahtasına, şapkamızı önümüze koyma zamanıdır. Unutmayalım ki; beka meselesi sürekli yenilenme ve ilerleme ile uzak durulacak bir aman, ferman dinlemez bir yaşamsal tehlikedir. Ve uygarlık yolunda yavaş ve yalnız kalıp da gözleri çapaklananlar, bir gün olur yere kapaklanırlar.

MUHHARREM CANDAN (Milletvekili)**SEDAT
ULUPINARLI**

O 2 Ocak 1956 tarihinde babası Ali Candan ve annesi Münir'e Candan'ın çocukları olarak Niğde ilinin Bor ilçesine bağlı Balcı köyünde dünyaya gelmiştir. 1960 yılının başlarında babası Ali Candan ve ailesiyle birlikte Çumra'ya göç ederek buraya yerleştiler ve hayatının eğitim dâhil büyük kısmını Çumra'da geçirdiler.

Babası Ali Candan kardeşi Yusuf Candan ile birlikte halı işiyle uğraştığı ve halıcılık yaptığı için Çumra havalisinde "Halıcı Ali" lakabıyla anılmıştır. İlkokulunu Çumra Atatürk ilkokulunda okuyan Muharrem Candan ortaokulu ve liseyi de Çumra'da okumuş ve girdiği üniversite sınavında kazandığı Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesini okumak için Ankara'ya gitmiştir.

Ankara'da üniversite eğitimi aldığı yıllarda Milli Türk Talebe Birliği ile tanışan Muharrem Candan aynı zamanda Milli Selamet Partisi ile de tanışmış ve Millî Görüş çizgisinde siyaset yapmaya başlamıştır. Milli Türk Talebe Birliğinde irtibat halinde olduğu dönemlerde Necip Fazıl Kısakürek, Cemil Meriç ve Sezai Karakoç gibi fikir önderleriyle tanışma ve onları okuma fırsatını da elde eden Muharrem Candan Dr. Mehmet Doğan ve Hüsnü Aktaş gibi isimlerin eserlerinden ve yaşamlarından da etkilenmiştir.

Millî Görüş Lideri Prof. Dr. Necmettin Erbakan ile tanışmış ve onun siyasi tecrübelerinden istifade etmiştir. Muharrem Candan Milli Selamet Partisinin kapatılmasından sonra yine Millî Görüş davasının siyasi kanadı olan Refah Partisinde aktif siyaset yapmaya devam etmiş Refah Partisinin Çumra İlçe Teşkilatını kurarak ilçe başkanlığını yürütmüştür. Refah Partisinin kapatılmasının ardından yine Millî Görüş davasının siyasi kanadı olan Fazilet Partisinde siyaset yapmış ve 2002 yılında Adalet ve Kalkınma

Partisinin kurulmasıyla siyasi çalışmalarına bu partide devam etme kararı almıştır.

Muharrem Candan Adalet ve Kalkınma Partisi saflarında siyasete atılarak 22. Yasama Dönemi (03.11.2002 – 22.07.2007) ve 23. Dönem (22.07.2007 – 12.06.2011) Konya Milletvekili olarak TBMM'de yasama çalışmalarına katılmıştır.

Muharrem Candan gerek öğrencilik ve gençlik yıllarında gerekse iş ve idarecilik hayatında hep çalışkan, ahlaklı ve örnek kişiliğiyle öne çıkmıştır. Milletvekili olduğu dönemlerde Çumra ve Konya'nın sorunlarıyla yakından ilgilenip kalıcı ve etkili çalışmalara imza atmıştır. Çumra ve havalisiyle

özellikle ve yakından ilgilenmeye çalışan Muharrem Candan özel sektörde üst düzey yöneticiliklerde yapmıştır. Sigorta ve Aracılık hizmetleri veren bir şirketin kurucu ortağı ve yöneticisi olarak da hizmet eden Muharrem Candan koruma dernekleri başta olmak üzere pek çok dernek ve vakfında mütevelli heyetlerinde bulunup faydalı ve hayırlı çalışmaların içinde bulundu. Gıda ve Tarım Üniversitesi'nin Mütevelli Heyeti üyesiydi. Çumra'yı çok seven Muharrem Candan özellikle Milletvekili olduğu dönemlerde her fırsatta Çumra'ya gelmiş, Çumra'nın sorunlarıyla yakından ilgilenmiş ve hizmet getirebilmek için büyük gayretler sarf etmiştir.

Mavi tünel ve barajlarının görünmez kahramanıdır. Projeyi tozlu raflardan indirip, bölgeyi adım adım gezip yeni su kaynakları tespit ederek hayata geçmesini sağlamış, bu çalışmalarının da hiçbir zaman reklamını yapmamıştır.

Çumra kanalizasyon işini takibine almış, ödemelerini çıkartmış kana-

lizasyonun bitirilmesi sağlamış aynı zamanda bu emeğine karşılık müteahhide Çumra içme suyu şebekesini yenilemiştir.

Çumra çarşı merkezde elektrik nakil hatlarının yeraltına alınmasını sağlamıştır.

Çumra ya zihinsel engelliler barınma ve eğitim merkezini kazandırmıştır.

Yeni Çumra devlet hastanesinin yapısındaki destek ve katkısı çok büyüktür.

Çumra TOKİ evlerinin altında büyük emek ve imzası vardır.

Muharrem Candan, 18 Nisan 2017 günü Konya'da geçirdiği rahatsızlık sonucu tedavi gördüğü hastanede 61 yaşında annesi Münir'e Candan hanımdan bir gün önce hayatını kaybetti. Muharrem Candan kendi vasiyeti ve ailesinin talebi üzerine Konya Üçler mezarlığına defnedilmiştir. Evli ve 5 çocuk babasıydı, Fransızca biliyordu. Muharrem Candan güler yüzü, tatlı dili ve ikna edici üslubu ile hafızalarda yer edindi... , Allah rahmet eylesin.

BENİ

Beni vursalardı beni
Düşmezdim
Bıçak saplasalardı tam kalbimin üstüne
Bu kadar acımadı emin ol
Hasım olsalardı mertçe dövüşseydik
meydanda
Kahpelikle yıktılar beni

Sözler düğüm olmuş boğazımda
İhanet kör bıçak sırtımda
Biz bu değildik bu değildik
İhanetle yıktılar beni

Geldim gördüm gidiyorum ben de
Pir Sultanlara, Şeyh Bedrettin dergahına
Yunus Emre, Hacı Bektaş, Mevlana otağına
Hak etmedik arkadaş hak etmedik
Sözlerinden yıktılar beni

TALAT SEFA KARASU

Hani nerde dostlarım
Yoldaşlarım arkadaşlarım sırdaşlarım
Baş başa değil can cana olduklarım
Nefretimden kinimden değil
Sevdamdan yıktılar beni

Sonbaharda yaprakların hışırtsı
Ağzımda yanık sevda türküleri
Önümde bir gül bahçesi
Dikenden değil
Gülden yıktılar beni

KÖY KÖY ÇUMRA

**AHMET
GÖK**

Karadağ'ı Hotamuş'ı
Sizi yazdım sizi dostlar
Sazan bahçü kamuşu
Sizi yazdım sizi dostlar

Yohum Büyükaşlama'dan
Selam size başlamadan
Can bedeni boşlamadan
Sizi yazdım sizi dostlar

Uzunkıryu Feriz sınır
Çoğu Karamanlı sanır
Karapınar'a dayanır
Sizi yazdım sizi dostlar

Sürgüç'ün yazısı kuru
Ne bağ kaldı ne de sürü
Adakale köyü beri
Sizi yazdım sizi dostlar

Karahüyük'te ki kazı
Hititlerden ayak izi
Meşhurdu bir vakit sazi
Sizi yazdım sizi dostlar

Üzüm kopardım bağından
Tren geçer kucağından
Arıkören bucağından
Sizi yazdım sizi dostlar

Taşagül'in camız dana
Akdıma geldiler yine
Yuva kuruyordu suna
Sizi yazdım sizi dostlar

Çalık başkanın beldesi
Çoktur etrafta iğdesi
Çumra Türkanencamili'si
Sizi yazdım sizi dostlar

Üçhüyük'ün yolu çile
Kaç defa getirdik dile
Koca kanal geçer göle
Sizi yazdım sizi dostlar

Eski adı Hacımuhit
Yayla kurmuş birkaç yiğit
Sökülmüş selviler söğüt
Sizi yazdım sizi dostlar

Yörükcamilidir köyü
Boyna poşu bağlar beyi
Oğuz'a dayanır boyu
Sizi yazdım sizi dostlar

Bayır Sodor'un üst yanı
Bağlı arabın da çanı
Seyret düğünlerde onu
Sizi yazdım sizi dostlar

İnli köyünde virane
Hüzün çöküyor görene
Nişleycen derler sorana
Sizi yazdım sizi dostlar

Gırgır ile günler geçer
Dillerinde çiçek açar
Kuzuculu neşe saçar
Sizi yazdım sizi dostlar

Geçince aşağı beli
Yolun başında Avdulu
Üç mahalle Avdul eli
Sizi yazdım sizi dostlar

Tarihte ki Delibaşı
Meçhul opruğunun yaşı
Unuturmuyum Tımraş'ı
Sizi yazdım sizi dostlar

Köprüsü Balçıkhisar'ın
Çok su aktı serin serin
İlki gözli bu eserin
Sizi yazdım sizi dostlar

Köprüden geç karşı Simi
Doğanlı diyorlar kimi
İkramı sever adamı
Sizi yazdım sizi dostlar

Yenisu'da kavun karpuz
Yarı sulu yarı susuz
Haylıdır tavuğa küsüz
Sizi yazdım sizi dostlar

Bozklar yoluna düşte gel
İki köprü var aşta gel
Dineksaray'ın başta gel
Sizi yazdım sizi dostlar

Apa Barajı su tutmaz
Kutlar kuşları uyutmaz
Bu gidişat böyle gitmez
Sizi yazdım sizi dostlar

Alternatif Konya yolu
Yol üstünde Abditolu
Yoktur ovada emsali
Sizi yazdım sizi dostlar

Yamacına doğru turman
Tepesinde yeşil orman
Kolaydır Dinek'e girmen
Sizi yazdım sizi dostlar

Seçme kavunları başka
Düşürür damağı aşka
Bir tatsanız gelip keşke
Sizi yazdım sizi dostlar

Küçükköy'ün yolu dardır
Bir Çatalhöyük'ü vardır
İnsanları çok candandır
Sizi yazdım sizi dostlar

Cicek'im yolun sağında
Yarım bozkırın dağında
Kumpir bişer ocağında
Sizi yazdım sizi dostlar

İçeriçumra büyüdü
Çumra dan eski köy idi
Düğünlerde yer tirdi
Sizi yazdım sizi dostlar

Karın dededen yadigâr
Bir inek tandıra sığar
Gezdik canlar diyar diyar
Sizi yazdım sizi dostlar

Yukarı dağlarda Aşşar
Yolu Ayvalca'ya aşar
İnsanlar yaylada yaşar
Sizi yazdım sizi dostlar

Alibeyhüyüğü durak
Himmetin elinde orak
Ağaç diker kazma kürek
Sizi yazdım sizi dostlar

Yozgat'tan gelmiş kökleri
Güvercinlik der çokları
Yemyeşildir toprakları
Sizi yazdım sizi dostlar

Tahtalı'da sular akmaz
Kimse çaresine bakmaz
Köyü garip sesi çıkamaz
Sizi yazdım sizi dostlar

Batum derler küçük bir köy
Gelmış oturmuştur bir bey
El etsem duyarlar hey hey
Sizi yazdım sizi dostlar

Yarı yörük yarı dağı
Okçu tam merkeze bağı
Çarşı oldu sollu sağı
Sizi yazdım sizi dostlar

Çukurkavak bir koyakta
Kavaklar daha ayakta
Bir çay demle dağa çık da
Sizi yazdım sizi dostlar

Fethiyeli Tatarca der
Suyu tutmaz kumsaldır yer
Uğra candan bir selam ver
Sizi yazdım sizi dostlar

Geç uğradık Dinlendik'e
Mehil verdik bir gediğe
Değerli abim Sadık'a
Sizi yazdım sizi dostlar

Alıssa görünür yoldan
Bir farkı yok geçen yıldan
Kuraklık anlamaz halden
Sizi yazdım sizi dostlar

Dolanalım Alemdan
Bereketli toprakları
Topraktandır bütün varı
Sizi yazdım sizi dostlar

Gök Ahmet gezdi dolaştı
Bütün köylere ulaştı
Demeyin bu haddi aşta
Sizi yazdım sizi dostlar

Apasaraycık da düşte
Derdini biraz deş de
Garipler ne desin işte
Sizi yazdım sizi dostlar

Dedemoğlu yarenleri
İsmi veren erenleri
Orda yatır kuranları
Sizi yazdım sizi dostlar

24.08.2024

FAALİYETLERİMİZE DEVAM EDİYORUZ

Çumra Kültür Sanat Topluluğunun hazırladığı 2 Ağustos 2024 Cuma akşamı Çatalhöyük Kültür Merkezinde gerçekleştirildiği kültür sanat ve şiir okumaları programına sanatseverler büyük ilgi gösterdi. Özellikle gençlerin gelmesi bize hazırlayacağımız diğer programlar için yeni bir heyecan oldu. Sunuculuğunu Elife Yılmaz Mısral'ın yaptığı programın açılış konuşmasını Topluluk Başkanı Sadık Gökce yaptı. Gökce, "Ağustos ayı bizim için zaferler ayıdır. 26 Ağustos 1071'de Büyük Selçuklu Sultanı Sultan Alparslan'la Bizanslılar arasında yapılan Malazgirt Meydan Savaşı Türklerin bir şekilde kaybettiği eski yurduna yeniden

ANUŞ GÖKCE

kavuşmak için yapılmıştır. Türkler kim bilir kaç kere kaybettiği bu yurdu geri almak için hazırlık yaptılar ve büyük savaşlar verdiler. Bunun için Malazgirt Meydan Muharebesi Türk tarihinde bir dönüm noktası olmuştur. İkincisi ise yine 26 Ağustos'ta başlayıp 30 Ağustos'ta Dumlupınar'da düşmana ağır bir darbe vurulan Başkomutanlık Meydan Muharebesi ve Büyük Taarruz savaşıdır. Mustafa Kemal 26 Ağustos tarihini bilinçli olarak seçmiştir. Türk Milleti, nasıl ki anayurda kavuşmak için cansiperane savaştı ise yine Anadolu'ya sıkışıp kalan ve burada da boğulmak istenen Türk milleti yine aynı şekilde savaşacaktır. Dumlupınar'da Mustafa Kemal Paşa "Ordular İlk hedefiniz Ak Denizdir, İler!" emrini verdi. Bu amaçla düşmanı takip eden Türk ordusu 2 Eylül'de Uşak'ı, 7 Eylül'de Aydın'ı, 8 Eylül'de Manisa'yı ve ilçelerini, 9 Eylül'de İzmir'i düşman işgalinden kurtardı. Ordu, daha sonra yönünü kuzeye çevirerek 12 Ekim'e kadar bütün Marmara bölgesini düşmanlardan temizledi." Büyük Taarruz Başkomutanlık Meydan Muharebesi Malazgirt'e göre daha büyük bir önen taşıyor diyor Sadık Gökce, "Eğer Türkler Malazgirt'te kaybetseydi, ordu geri çekilip tekrar hazırlanma imkânı bulabilirdi. Ama Büyük taarruz kaybedilmiş olsaydı Türk Milletinin gidecek hiçbir yeri yoktu, tamamen imha edilecek ya da yıllarca

sürecek bir esaret altına girecekti.” diyerek sözlerine son verdi. İyi dinletiler diyerek mikrofonu sunucuya uzattı.

Sadık Gökçe’den sonra Çumra’nın yetiştirdiği bir değer şair Ahmet Gök, Atatürk’ün çizdiği Yoldayım”, Anuş Gökçe, Malazgirt Savaşı’nı anlatan “Malazgirt Destanı” adlı şiirini okudu. Çumra Cumhuriyet Lisesi Edebiyat öğretmenlerinden Levent Küçükgök, Atilla İlhan’ın “Türkiye Türkiye, Ay Yıldızlı Türkiye” adlı duygu yüklü şiirini seslendirdi.

On parmağında on Marifet olan Mustafa Daş, bir zeybek oyunuyla seyredenlerin gönüllerini fethetti.

Dilek Karataş, güzel yorumuyla Azerbaycan’ın Kızıl Ordu tarafından işgali sonrası Türkiye’ye göç edip Elazığ’a yerleşen Elmas Yıldırım tarafından yazılan “Kara Destan” adlı şiiri seslendirdi. Mehmet Zeki Türker, “Şeyh Şamil”, Muhammed Ali Karataş, Ahmet Arif’in “Gör Nasıl Yaratıldım” adlı şiirleri okudular.

Genç Sanatçılardan Talat Safa Karasu ile Orhan Batın Güzel gitar eşliğinde türkü seslendirdiler.

“Sen Meni sev, men sevi severim, sen benim için yan” adlı Mehmet Büyüksarı’ya ait şiiri Halime Doğru, “Rüzgârın Kolyesi” adlı kendi şiirini Uğur Köfe okudular.

Mustafa Daş ile hanımı Kismet Daş, Yörük genç kızlarının ve hanımlarının ekme yapımı sonrasında dıhanı (bakır büyük hamur leğeni) ters çevirerek çaldıkları ve güzel türküler eşliğinde oynadıkları oyunun sergilediler.

Mutat olduğu üzere Sedat Ulupınarlı bir değerimizi, Apasaryıklı Hasan Şahin adlı bir gencimizin şehit oluşunu ve hayallerinin nasıl yarım kaldığını gözyaşları içinde anlattı. Bizler de şehidimize Allah’tan rahmet ve kederli ailesine de büyük bir sabır diliyoruz.

Şair Dede mahlaslı Selahaddin Güzel, “Sanki Bir Şehir Oldu Köylerimiz” adlı şiiriyle köylerde meydana gelen sosyal değişimi gözler önüne serdi. Prof. Dr. Mevlüt Mülayım “Bir Ağaç Misali” adlı şiirini okudu.

Program Cengiz Saran’dan dinlediğimiz “Kırmızı Gül Demet Demet”, “Bir Mendil Buldum Dere-den” vs. güzel türkülerle son buldu.

